

Дзейнасць мастацтва

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЮБІЛЕЙНЫЯ ЧЫТАННІ У КІШЫНЁЎ НА ТВОРЧАЕ СПАБОРНІЦТВА

У Рагачоўскім раённым Доме культуры для працоўных горада праводзіцца юбілейныя чытанні. Тэма лекцый — 50-гадовы шлях нашай рэспублікі, росквіт яе народнай гаспадаркі і культуры. З дакладамі выступалі сакратары райкома партыі Д. Кірыленка, П. Благун і С. Цітюк, загадчык аддзела прапаганды і агітацыі РК КПБ С. Грынькевіч.

Чарговая лекцыя на меснікі старшыні райвыканкома С. Іванова была прысвечана развіццю культуры ў раёне за гады Савецкай улады. Цікавыя лічы прывяду дакладчыкі. Сёння ў раёне працуе 87 клубуў і Домаў культуры і 67 бібліятэк. Такіх асяродкаў культуры да Вялікай Кастрычніка на тэрыторыі Рагачоўскага павета не было. У раёне больш за шэсць тысяч радыёпрыёмнікаў і тэлевізараў, кожная сям'я выкарыстае газеты і часопісы.

Звыш ста школ працуюць на Рагачоўшчыне, у іх вучацца 17 тысяч дзяцей рабочых, калгаснікаў, служачых. 1200 настаўнікаў працуюць у школах раёна.

Работнікі сельскіх культурасветустановаў шырока скарыстоўваюць гэтыя лічы ў нагляднай агітацыі. Да 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі яны афармляюць альбомы, дыяграмы, стэндарты.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

Год выдання 37-ы
№ 61 (2227)
2 жніўня 1968 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

У Міністэрстве культуры БССР АБМЯРКОЎВАЮЦА ВЫНІКІ ФЕСТИВАЛЮ

Чарговы пасаджынне калегіі Міністэрства культуры БССР пад старшынствам міністра культуры М. Мінькевіча было прысвечана абмеркаванню вынікаў рэспубліканскага фестывалю беларускага мастацтва, які праводзіўся ў гонар 50-годдзя БССР і Камуністычнай партыі Беларусі з 4 мая па 4 ліпеня. У пасаджынне калегіі бралі ўдзел начальнікі абласных упраўленняў культуры і кіраўнікі Беларускай дзяржаўнай філармоніі.

Калегія адзначыла, што фестываль з'явіўся буйнай падзеяй у культурным жыцці рэспублікі, ператварыўся ў творчую справадзачу работнікаў мастацтва перад працоўнымі. У ім прынялі ўдзел вядучыя канцэртныя калектывы, асобныя салісты. Працоўныя ўдзельнікі мелі магчымасць шырока пазнаёміцца з дасягненнямі беларускага музычнага мастацтва за гады Савецкай улады. Характэрна, што каля тысячы выступленняў адбылося непасрэдна ў калгасах і саўгасах. Усяго ж дадзена 120 канцэртаў. Больш за 600 тысяч гледачоў пабывала на іх.

На падмошчак вясковых клубуў і палацкуў культуры выступалі нават такія буйныя ансамблі, як Дзяржаўны сімфанічны аркестр, Дзяржаўны народны хор БССР, Акадэмічная харавая капэла БССР. Трыццаць дзесяць канцэртаў на сьледаў Дзяржаўны народны аркестр БССР, а канцэртна-лекцыійныя групы, куды ўваходзілі музыканты і артысты розных жанраў, наведвалі 238 вёсак і раённых цэнтраў.

У час фестывалю працоўным рэспублікі былі паказаны новыя творы, канцэртныя нумары і праграмы, падрыхтаваныя калектывамі і асобнымі салістамі да 50-годдзя БССР. Рытуецца да фестывалю, творчыя калектывы папоўнілі рэпертуар творамі беларускіх кампазітараў і паэтаў, апрацоўкамі народных песень, навінкамі эстраднай музыкі. Са змястоўнымі тэматычнымі лекцыямі-канцэртамі выступілі лекцыійныя бригады пад кіраўніцтвам Л. Аўрэбаха («Беларусь — мая песня»), Л. Бедрынай («Беларусь — мая радзіма»), І. Зубрыч («Квітні, Беларусі!»).

Вялікі поспех мелі літаратурныя праграмы з твораў Янкі Купалы, Максіма Багдановіча, Максіма Танка, Пятруся Броўкі, Арыадэты Кулацова, Пімена Панчанкі і іншых беларускіх паэтаў, з якімі выступалі артысты Л. Залатар, А. Рыжкова, М. Зоры, В. Спіткіўская, Р. Пятрэнка, С. Сакалоў. Выступленні ўдзельнікаў фестывалю часта праходзілі як сапраўднае свята мастацтва і прынеслі вялікае эстэтычнае задавальненне гледачам, пакідаў хваляючы след у творчай біяграфіі артыстычных калектываў.

Разам з тым удзельнікі абмеркавання вынікаў фестывалю выказалі няглыбыя папракы ў адрас арганізацыйнага камітэта, кіраўніцтва філармоніі і некаторых абласных упраўленняў культуры, якія часам празмерна захапіліся пагоняй за колькаснай канцэртаў і гледачоў, што было прычынай шмат якіх арганізацыйных непаўдзяцельнасцяў і творчых няўдач. Мелі месца выпадкі з'яўлення заплаваных выступленняў. Здаралася і так, што артысты не паспявалі з аднаго канцэрта на другі, або прыязджалі вельмі стомленымі, і тады, зразумела, не маглі выступаць на належным мастацкім узроўні.

Фестываль не быў забяспечаны неабходнай колькасцю адміністрацыйна-арганізацыйнага асяродка. Арганізатары канцэртаў у многіх выпадках працавалі без належнага кантакту з мясцовымі органамі культуры. У выніку часам выезды буйных калектываў (Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра, Дзяржаўнага ансамбля танца БССР) планаваліся ў калгасы, дзе няма адпаведнай сцэны. Даводзілася прыстаёвацца на месцы: мяняць праграму, скарачаць колькасць удзельнікаў канцэрта, ісці на сядоме зніжэнне мастацкіх крытэрыяў.

Не да канца былі прадуманы і пункты выступленняў канцэртных бригад — часам ім даводзілася вазаць з сабою на вялікіх адлегласцях піяніна, паколькі на месцы яго не было. Некаторыя канцэртаў з гэтай прычыны ўвогуле было адменена. Зрэшты, можна было загады прадугледзець і іншыя выйскі з такога становішча, падрыхтаваць канцэртныя бригады да выступленняў пад акампаняванне баяна ці акардыёна.

Сур'ёзныя заўвагі зрабіла калегія Міністэрства па рэпертуару фестывальных канцэртаў. Кіраўніцтва філармоніі ў час падрыхтоўкі да фестывалю не наладзіла прагляд і абмеркаванне ўсіх праграм. У выніку некаторыя калектывы не абіраўнілі свой рэпертуар. Увогуле падрыхтоўчая работа да фестывалю вялася ў філармоніі ў аўральным парадку. Слабы ўплыў аказвала на яе і Упраўленне па справах мастацтваў Міністэрства культуры БССР. Характэрна, што сёлета паўтарыліся многія з арганізацыйных недахопаў і непаўдзяцельнасцяў, якія назіраліся ў ходзе мінулага годага фестывалю прафесіянальнага мастацтва.

Размова на пасаджынне калегіі вялася прычынава і патрабавальна. Мелася ж на ўвазе не толькі адзначыць поспех і няўдачы сёлетага фестывалю. Важна зрабіць вывады на будучае, каб мерапрыемствы такога вялікага маштабу і такой важнасці праходзілі на высокім ідэяна-мастацкім і арганізацыйным узроўні.

50 ГОД БССР НАСУСТРАНАЮТ

Ідзе на Беларусі год юбілейны. Пяцідзесяці год нашай рэспублікі. Мы аднавілі погляд на мінулае — што гэта было за гады? Вялікія на сваіх справах і здзяйсненнях, радасныя і шчаслівыя, напоўненыя. Калі ісці год за годам услед за гісторыяй, мы ўбачым, колькі падзей адбылося. Колькі здабыта на гэтым шляху, мы ўшануем мінулай маўчаня памяць тых, хто аддаў сваё жыццё на цяжкіх дарогах да шчасця, добра і справядлівасці.

Ідзе на Беларусі год юбілейны. Рэспубліка наша з лапатнай, галоднай, цёмнай стала індустрыяльнай, калгаснай, песняйнай... Аб яе культуры можна меркаваць па яе ўдзелу ў міжнародных сімпозіумах, форумах, фестывалях, выстаўках.

Штодзённа Беларускае радыё і тэлебачанне прысвечыце гэтым сваім перадачам. Пра самыя цікавыя і значныя мы раскажам сёння.

УСЕ ДАРОГ ВЯДУЦА У МАНТАЖНЫЯ

«Прагледзілі 600 бляшаным матэрыялаў, дзесяці налі 200 тысяч метраў плёнкі... Кінчасопісы, дакументальныя, адважныя стужкі. Гэта толькі для аднаго фільма. А іх будзе шмат».

З расказа В. Давідзенкі — аўтара сцэнарыя дакументальнага тэлефільма «Ад подзвігу да подзвігу».

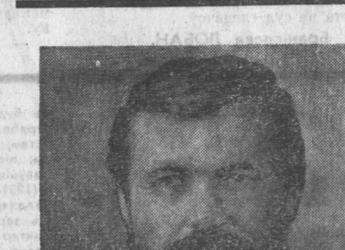
Мантажныя тэлефільмы застаўляюць бляшанкамі да самай столі. І сюды прывезлі на машынах, даставілі на самалётах, на паездах з усёй краіны.

Асноўны матэрыял падабраны. Ён увайдзе ў цыкл фільмаў пад агульнай назвай «Біяграфія майёў рэспублікі», прысвечаны 50-годдзю БССР і Кампартыі Беларусі. Гэта асноўная работа тэлефільмаў і сёлета юбілейным годзе.

У рабоце над фільмам удзельнічае вялікі калектыў пісьменнікаў, журналістаў, кінарэжысёраў. Ён ахоплівае ўсю гісторыю Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

На мантажным этапе ўжо можна наглядзець асобныя навалкі будучага фільма. На экране — унікальныя кадры, якія ўваскрашаюць першыя гады рэвалюцыі: грамадзянская вайна, разруха, працоўны будні.

Гэтыя кадры, Беларусі дзесяці сваймі апошнім хлебам з галадаючымі...

Маніруецца дакументальным тэлефільмам пад умяўнай назвай «Вядуцьнасць» з цыкла «Біяграфія майёў рэспублікі». Першы злева — рэжысёр В. Карпілаў.

Усё пачалося з невялікай заметкі ў часопісе «Навука і жыццё», якая называлася: «Першыя ўзнагароды Краіны Савецкай». «Першым кавалерам ордэна «Працоўны Чырвоны Сцяг РСФСР», пісалася ў заметцы, стаў селянін сяла Чыгірнікі Гомельскай губерні Менчукоў».

Вось здарова, — падумаў я. — Першы кавалер ордэна працы — наш зямляк, селянін з Гомельскай губерні! А раптам ён жыў, а раптам і ордэн захаваў? Я сабе ўжо ўяўляў гэтую сустрэчу...

Кранштанці мяжк. Беларускі атрад у першых радах штурмуе марскую крэпасць...

Першыя суботнікі ў Беларусі... Дакументы гавораць. Дакументы расказваюць. Дакументы нагадваюць. Мы нарадзіліся потым. Але кожны павінен ведаць, як у агні, голдазе, нянавісці і любові нарадзілася наша рэспубліка.

Гэта «Пачатак» — такая ўмоўная назва першага поўнаметражнага дакументальнага фільма з цыкла «Біяграфія майёў рэспублікі». Аўтар сцэнарыя і рэжысёр Ігар Рудамётаў расказвае:

— Кожны кадр даводзілася «раскопваць». Але існы раз самы старанныя пошукі ў архівах заканчваліся няўдачай. І тады нам памагалі людзі, нашы будучыя гледачы. Так было з кадрамі аб першым суботніку ў Беларусі, які праходзіў у Гомелі ў чыгуначных майстэрнях. Мы звярнуліся па тэлебачанні да гледачоў Гомеля і валоцкі. І яны прынеслі цікавыя фотаматэрыялы.

Суседняя мантажная сустракае нас грукатам будоўляў, энтузіязмам і запалам маладых рабочых, бурнымі воплескамі. На трыбуне паэтычнага форуму ў Мінску змяняюць адін аднаго Колас, Уткін, Асеў.

«Будуцьнасць» — умоўная назва другога фільма з гэтага цыкла. Аўтарам выступаюць Р. Алесандроў і В. Карпілаў. Ён ахоплівае перыяд ад першых пяцігодкаў да Вялікай Айчыннай вайны.

А пра вайну расказа трэці фільм — «Агонь». Гэта сумесная работа пісьменніка-сцэнарыста А. Вялігонна і рэжысёра І. Вейнарова. Ваенная тэма праходзіць праз усю іх творчасць. У фільме будзе выкарыстана ваенная хроніка, якую здымалі беларускія кінадакументалісты ў гады вайны, рызкія кадры жыцця на франтах і ў глыбокім тыле ворага.

Вайна скончылася. Сілою дзючыніцы, народжанай у трубе вяснянае дзіхаленне, робіць аперацыю. Першы раз дзючыніца ўбачыла свет. Яна бачыць. Гэта адзін з эпізодаў фільма «Ад подзвігу да подзвігу». Відучасць дзючыніцы нібы сімвалізуе адраджэнне жыцця, міру на беларускай зямлі, вызваленне ад цёмных сіл фашызму. Сцэнары фільма напісаў В. Давідзенкі. Здымае яго У. Станкевіч. Хутка павінен быць запущаны ў вытворчасць п'яты фільм — аб

нашых днях. Яго гераіні — Беларусі сённяшня, яго героі — нашы сучаснікі.

ЗДЫМАЧНАЯ ПЛЯЧОУКА — МОСТ ПРАЗ СВІТЛАЧ

«Ад Мінску складзена не адна п'яніна. І вось мы вырашылі сабраць лепшыя і аб'яднаць іх у адной перадачы».

З расказа В. Берцінга, рэжысёра музычнага рэдакцыйнага студыі тэлебачання.

11 жніўня тэлегледачы змогуць убачыць перадачу, якая называецца «Песня аб мамі горадзе». Гэта будзе перадача аб Мінску аб п'янінах, што складзены аб ім. У розных канцах горада поўным ходам ідуць здымкі. Здымачныя групы можна сустрэць на трактарным заводзе, на кафе «Елачка», у парках і на месце праз Свіслач. Будучы выканаўца п'янінаў У. Алоўнікава і Г. Лунанка, А. Багатырова і Р. Буцілюскага. У гэтай перадачы прымуць удзел народны артыст БССР І. Сарокін, заслужаная артыстка рэспублікі Л. Залатар, артысты В. Танчаранка, Ю. Смірноў, А. Бокаў. Гэта адна з многіх перадач юбілейнага года. У іх стварэнні прымаюць удзел усё рэдакцыйнае тэлебачання.

Блізкая да завяршэння работа над тэлевізійным спектаклем «Тры вожныя шчасце» па кнізе апошесці І. Шамякіна. Дзве першыя серыі гледачы ўжо бачылі. Цяпер у Гомелі ідуць здымкі дзюх апошніх серыяў. Сёлета знаёмія ўжо гледачы героі зноў з'явіцца на блакітным экране.

РАДЫЁСТАРОНКІ ЧАСУ

«Нягледзячы на тое, пра перадачы ўсе юбілейныя перадачы, якія мы сёння рытуем. 50-гадовая гісторыя Беларускай радыёвай багата падзеямі. І мы імкнемся расказаць аб іх радыёслухачам як мага лепш».

З расказа А. Бараной-сіма, намесніка старшыні Дзяржаўнага Камітэта Савета Міністраў БССР па радыёэфэмерам і тэлебачанні.

Штодзёнавыя суботныя перадачы «Летапіс нашай рэспублікі» ўжо даўно знаёмы слухачам. У 50 перадачах расказавацца пра міруныя гады і пра суровыя ваенныя, пра буйнейшыя дасягненні ў галіне эканомікі, пра росквіт навукі, культуры і мастацтва Беларусі. У стварэнні летапісу ўдзельнічаюць рэдакцыя палітычнага літаратурна-драматычнага і музычнага рэдакцыі. Кожная перадача гучыць у эфіры амаль дзве гадзіны і абавязкова ўключае ў сабе літаратурны і музычны дадатак, у якіх адлюстроўваюцца падзеі тых гадоў.

Радыёлетаніс нагадвае: 1932 год. У Беларусі створана кансервацыйнае. 1949 год. З'явілася кніга Г. Шамякіна «Глыбокая плынь», удастоеная Дзяржаўнай прэміі. 1950 год. У Алоўнікаў п'яніна п'яніна «Радзіма мая дарагая» пачатак якой становіцца пазыўным Беларускага радыё».

Заўтра адбудзецца трыццаціга перадача з гэтага цыкла. Год 1949 — чэрвень тысячавага года. Беларусі загойвае раны. Рэспубліка будучыя набірае сілы. Адраджаюцца гарады. Дзе сваю першую пралучыць аўтамабільны завод. Уважана раштаванні новабудоўляў.

Актыўна працуюць пісьменнікі Беларусі. Пра іх творы, пра літаратурнае жыццё рэспублікі ў сорах дзевятнаго года расказа перад мікрафонам кандыдат філалагічных навук М. Васілеўскі.

1949 год ланіўны прыкметны след і ў музычным жыцці Беларусі. І студэнт адбылася прэм'ера балета В. Залатара «Князь-рэзуб». Для хараграфічнай групы опернага тэатра гэта была першая паспяваенная сустрэча з нацыянальным балетам. М. Чуркін парадаваў слухачоў новай сімфаніятай. П. Палквыраў стварыў Трыцюю сімфонію, прысвечаную дружбе народаў.

Хутка ў эфіры прагучыць лепшы радыёспектаклі, створаныя на творах беларускіх пісьменнікаў, — пачынае святотны радыёфестываль. Ён адкрываецца радыёспектаклем «Бацькаўшчына» Кузьмы Чорнага.

Літаратурна-драматычнае вяшчанне вядзе работу з аўтарамі паставіў новых радыёспектакляў. Над існаўняючай па кнізе С. Грахоўскага «Рудольфскат рэспубліка» творах Э. Герасімовіч.

На плошчак і вуліцах прагучыць спецыяльныя святотны перадачы «На юбілейнай хвалі», падрыхтаваныя рэдакцыяй палітычнага вяшчання.

Рад перадач будзе спецыяльна адрасаваны моладзі. Маладзёжная рэдакцыя рытуе цяпер «Шасць пераюбілейных маршрутаў». Радзёжурналісты пабываюць у шасці абласцях нашай рэспублікі.

Мы наведлі толькі некалькі рэдакцый Беларускага радыё і тэлебачання. Усюды ідзе напружаная праца.

Радыёслухачы і тэлегледачы змогуць яшчэ раз зазіраць на праблемы шлях, агледзець сённяшні дзень рэспублікі, зазіраць у заўтра.

І. ПІСЬМЕННАЯ.

Мікіта МЕНЧУКОЎ

ОРДЭН НУМАР АДЗІН

Яўген МАЗО

«Стужка» — пазвано ў Чыгірніку. Можна там есць паштовае аддзяленне ці сельсавет.

— Есць у вас вёсцы Менчукоў?

— Есць. Нават два. Які патрэбен?

— Імя і імя па бацьку я не ведаю. У заметцы стаяла адно толькі прозвішча.

— Патрэбен першы ордэнасец.

— Доўга маўчаць.

— Хто з Менчуковых жыў у вёсцы?

— Іван Андрэевіч Менчукоў. Ён надаўна вышэйша на пенсію.

— Прыкідваю. 60 гадоў. Значыць тады яму было каля дзесяці. Не, гэта не ён. Нашаму герою зараз павінен быць 70—75.

— А другі?

— Другі малады.

— Телефон зноў некалькі секунд маўчыць, а затым прымыны жаночы голас адказвае:

— У вас у Мінску жыў наш аднаўскавец Менчукоў Георгій Цярэцькевіч. Яму гадоў 70—75.

— Ені! — захваляўся я. — Гэта ён.

— Скажыце, калі ласка яго адрас?

— А хто яго ведае...

— Вы ў адраснае бюро. Хваляванне не нарастае. Мінгардаведка адказвае, што Менчукоў у Мінску не жыў. Есць «Мінчукоў». Жыве па праспекце Леніна, 92, кв. 18.

— Даведваюся пра нумар тэлефона. Звано. Густы бас адказвае:

— Так, я Менчукоў. Так, нарадзіўся ў Чыгірніку. Ці есць у мяне ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга? Есць, чаму ж не...

— Мне стала гарача. Нглядзець на позні час дамаўляюся аб сустрэчы.

— Дзверы мне адчынілі высокі сівы чалавек.

— Калі вы атрымалі ордэн? — паспешліва пытаюся ў яго.

— Даўна, да 30-годдзя БССР.

— Мне стала крыху не па сабе.

— А вы не ведаеце, хто ў вас у Чыгірні-

А на радыё рэжысёр М. Тройцкая вядзе чарговую рэпетыцыю радыёспектакля «Запаветны камень» на апаздаванні Івана Грахоўскага. Фота А. КАЛЯДЫ.

ГАСТРОЛІ ПРАЙШЛІ З ПОСПЕХАМ

Больш 20 дзён у Гомелі працягваліся гастролі Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы. За гэты час паказана 50 спектакляў. Гамельчане пазнаёміліся са спектаклямі «Людзі на балоце», «Паўлінка», «Канстанцін Заслонаў», «Лявоніха на арбіце», «Я і мае суседзі», «Канец — справе вяшч», «Традыцыйны збор» і інш.

На спектаклях купалаўцаў пабывала каля 30 тысяч гледачоў. Тэатр паказваў свае работы таксама на прадпрыемствах горада, у калгасах і саўгасах вобласці, у раённых цэнтрах.

Было праведзена некалькі творчых сустрэч з гледачамі.

Гастролі купалаўцаў у Гомелі прайшлі з вялікім поспехам.

Усё гэтае наваколле, — гаварыў мой спадарожнік, — некалі належаў памешчыку Эмануілу Булгаку. Аднаго лесу было ў яго больш да дваццаці тысяч дзесяцін. Ну, а Менчукоў? Менчукоў кожны ні біліся, больш аднаго надзея зямлі прыбываць не маглі. Чаго толькі не рабілі, каб пракарміць... І ладці пляці, і рыбу па начах лавілі...

А вось і Чыгірніка. Тут жыў родная дачка Мікіты Менчукова Соф'я Мікітаўна Цыбульска. А неўзабаве вясвятляцца, што яе бацьку поўнажыя многія жыхары вёскі: завуў мясцовай школы-дзесцігодкі Васіль Ігнаціў Ічэўла, пенсінерыя Аграфена Кірылаўна Кулішава і Маісей Іванавіч Чыў і многія іншыя.

Мікіта, першы чыгірнікаўскі ордэнасец. Мне здаецца, што цяпер я ўсё ведаю пра яго, і не толькі ведаю, — сабаста знаёмы з ім. Вачу яго невяскоўку наржакаватаю постаць, маладзёці саціямі чуб над гарызонтным светлым вачыма.

...Трэці год гніў у акапах радзавы грана-дэрскага Імператрыцы Елізаветы 14-га палка Мікіта Менчукоў.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

ДА ДАЎНІХ СЯБРОЎ

Беларускі тэатр оперы і балета ў Растове

Паміж Мінскам і Растовам усталяваліся традыцыі ўзаемага абмену тэатральнымі калектывамі. Мінчане ездзяць на гастролі ў горад над шірым прывольным Доном, у сваю чаргу раставчане неаднаразова выступалі ў Мінску.

Цяпер у Растове знаходзіцца Беларускі дзяржаўны акадэмічны тэатр оперы і балета. Учора оперы Я. Цішоўскага «Адэс» пачаліся летнія гастролі нашага тэатра. Спектаклі быў цёпла прыняты гледачамі.

Звыш месца працягнуцца гэтыя гастролі. Мінчане пазнаёмяць раставоўскіх аматараў опернага і балетнага мастацтва са спектаклямі «Вярэска крэпасць» і «Альпійская балада», «Лебядзінае возера» і «Пер Гюнт», «Спартак» і «Аіда», з новым балетам «Рамэя і Джульета» і іншымі сваімі пастаўкамі.

Беларускія артысты сустраюцца таксама з гледачамі Новазэркаса, Таганрога і іншых гарадоў вобласці.

ОРДЭН НУМАР АДЗІН

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адночы, золкім дэстаў-скім ранкам на фронт прыйшоў пісьмо. Пісал з дому. Ну і справы! Мужыкі падпалі маентак Булгака, а дэбро падзялілі паміж сабой. Неўзабаве паказалі Мікіту істоўку, у якой пелася, што ўся зямля павіна належаць яе законнаму гаспадару — народу. А ў хуткім часе ў аковы прыйшла вестка — рэвалюцыя! Царскі трон палаце дагары нагамі. І рашыў Мікіта падацца дадому, у сваю Чыгрынку.

«Я хаджу па вясковых сцежках і ўяўляю сабе, як некалі хадзіў па іх Мікіта Менчукоў, які жыў і змагаўся. А, на яго доўга выпала нямаля выправаўнаў. Быў ён з тых, хто сэрцам усім прыняў Саветскую ўладу, хто ў любы момант гатоў быў ахвараваць за яе жыццём.

«Хто першы памочнік новай ўлады пры зборы правдзверсткі Мікіта Менчукоў. Ого, правдзверсткі гэта не абы што, Па некалькі разоў на дзень збіраліся сялян на сходкі. Паспрабуй вызначыць дакладна, колькі каму здаць хлеба, мяса, аўчыны. А здаваць трэба, у Маскве і Пецеры рабочы клас гадавае.

«Ведаеце, — успамінае Героргій Цярэцькаў, — была і так, што нашыя сходкі заканчаліся агучнай бойкай. Памятаю, як аднойчы Мікіта задаў добрую пашпунку двум куракулам Шпону і Жыжыку. За што? Не хацелі хлеба здаваць, паршылі. «Бядна жыццём, — сганалі абадва, — на нішчынай зацэры сядзім!»

«Або яшчэ такі выпадак. Была ў нашыя часы выдаленая аршэль ці правальней, брыгада на пях. Лавілі рыбу і змой. І вось нехта ўпусціў невад. А невад гэты грошай і поту нам каштаваў. «Хлопцы, я дастану», — сказаў Мікіта. Ён распануўся і прынуў у палонку, пад лёд. Праходзіць хвіліна, другая — няма. Думалі — загнінуў. Аж не, выплыў і невад выцягнуў з вады. І хопіць бы што. Апануўся і хутэй дадому. Там выпіў кілішкі і піць, А назаўтра як нічога і не было.

«Ну, а ордэн, ордэн за што атрымаў Мікіта Менчукоў? — У той год рашылі чыгрынцы арганізаваць камуны і назваць іх дарагім для ўсіх імям «Настрычын». Ясна выдалі ранняя, гарачая, за палё хутка сышоў снег, і настрой і сялян быў святочны: ранняя ясна — да хлеба. А сямь было што, дзяржава тады дапамагла нам — дала ў крэдыт насенне, сельгасінвентар, нават трактары.

«І вось аднойчы Мікіта ішоў з поля берагам Друці. Не заўважыў, як падшоў да маста. Палышч і спыніўся, аглушаны розам вады, трыскам крыж, што лезлі адна на адну. А тут яшчэ ўздыбіліся плыты, што ўмерзлі змой у лёд.

«Мікіта ўзшоў на мост, і адначу што ён калышанца, і адначу пад шапеліным ўдарам вады, пад міжры і плытоў.

«Эге ж, знясе мост далі бог, знясе, — прамільгнула ў малаве. — Трэба разбіваць плыты. Людзей на беразе сабралася многа, але сямелькоў не знаходзілася. Мікіта кінуўся ў бліжэйшую хату, схапіў там сякеру, лом і вярнуўся назад.

«Мікіта, не лезь, загнінеш, — кінуліся да яго жанчыны. Але ён вырваўся і крывінуў мужыкам: «Давайце вярнуць». Яго абаялі. Прайшла яшчэ хвіліна — і Мікіта быў ужо на сярэдзіне ракі. Ён сёк жордкі, перавалы, крывіны тоўстыя глыбіны лёду. Крыга, на якой стаў Мікіта, раптам перавярнулася. Мікіта пласнуўся ў ваду. Бурны патак панёс яго пад мост. Вярнуўся, якой Мікіта быў абязнаны, падла рвацца. Народ на беразе ахнуў. Але раптам сярэд раку зноў пазвалася Мікітава гаўла. Ён плыў да Гірарэй Грывы — астраку на сярэдзіне ракі. Сяляне спусцілі на ваду лодку. Вось Мікіта ўжо на беразе. Нехта да яму сукае аздэнне. Мікіта абаяўся, вярнуўся і зноў палез у раку...

«Амаль усю ноч ішоў змаганне чалавека са стыхіяй. Мост быў выратаваны.

«На доўгітву прыхалі чыграонармейцы, прывезлі махі з замачавалі яе трэба. Да Мікіты падшоў камандзір чыграонармейцаў, моцна паціснуў яму руку.

— Дзякуй табе, дарагі та-

варшы! Ты зрабіў сапраўдны подвиг... У краіне пасля вайны захаваўся вельмі мала мастоў. І кожны з іх нам вельмі патрэбны. А гэты асабліва. Ён мае стратэгічнае ваеннае значэнне. Адым словам, заслужыўшым, Мікіта, самай высокай ўзнагароды. Я дадаю аб табе камандаванню...

«Нічога мне не трэба... Мост жа цяпер не Булгака, Наші — адказаў Мікіта. Затым, крхну ладумаўшы дадаў: — Вось калі можна, дайце фунты два солі... Дзеці хварэюць...

«А праз месяц у Чыгрынцы было вялікае свята. Мікіта Менчукоў атрымліваў самую высокую ўзнагароду Краіны Саветаў — ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, шарцыяны адрэз у белую палоску і пуд солі. Каля памяншанай рэзкаю сабралася ўся вёска. З горада Быхава спецыяльна прыехалі ваенны афіцэры.

«Бацька наш вельмі ганарыўся ордэнам, — расказавае Соф'я Мікітаўна Цыбульская, дачка героя. — Ён заўсёды надымаў яго з чырвоным бантам. Памню, як людзі любілі і паважалі яго і на ўсіх сходах абавязкова выбіралі ў прэзідыум. Часта ён сустракаў тамсама са школьнікамі, расказаў імя, як ваяваў у грамадзянскай вайне, палкама, а памёр мой бацька ў 1933 годзе, пасля цяжкай хваробы. Дало сабе значыць аякныя жыццё. Маці ўсе даваенныя гады атрымлівала за яго пенсію. Калі пачалася вайна, мы, дзеці, паралі ёй сваё свята ордэн. Яна не захачала, сказала, што гэта бацькава, а значыць і я. І хававала ордэн за паўху. Калі ў наша сяло прыйшлі карнікі, маці і разам з іншымі жыхарамі пачалі ў Чыгрынку ў вёску Кароўчына. Паліцай штурхнуў у і раптам адчуў, што ў старой шпосці схавана. Падумаў, што золата. Ён ударыў маму і забаруў ордэн разам з граматай. Вось так і прапаў ордэн.

«Ці многа ордэнаўцаў зараз у Чыгрынцы? — Многа. Каля дзвюхсот, — уступіў у размову завуш школы Васіль Ігнатавіч Кечыч. — Школа наша косяць імя Героя Саветскага Саюза Андрэя Мельнікава, нашата земляка. Наш аднавоковы Рыгор Чыгрыноў узнагароджан двума ордэнамі Чырвонага Сцяга, двума — Аўчынінай вайны, і што медалімі. Другі жыхар вёскі Уладзімір Іванавіч Кавалёў доўгія гады кавалер ордэна Славы. І цяпер ён працуе брыгадзірам у калгасе «Праўда». Некалы ўрадавых узнагарод мае і Мікітаўна ся Мікалая. Многія калгаснікі ўзнагароджаны за высокія паказчыкі ў працы. Сярод іх — заці Мікіты Менчукоў — Павел Рыгоравіч Цыбульскі. Ён узнагароджаны чатырма Граматамі Вярхоўнага Савета БССР, ордэнамі і медалімі.

«Не пазіць зараз Чыгрынка. Калісьці бедная, глухая вёска стала цэнтрам калгаса «Праўда». А там, дзе быў мост, вяртаваны Мікітам, высіцца гідэ электрычнае святло і цалю навакольным населеным пунктам. А на месцы роўкова, у якім Мікіта атрымліваў ордэн, раскінуўся цыкоўны гарадок. У трох паваротаў школы дзесяцігоддзі, глядзельны залы, майстарыня, глядзельны залы, на 400 месцаў вучацца ўнукі і праўнікі малапісьменнага Менчукоў.

«На ўскраіне вёскі, дзе самага дома дачкі Мікіты Менчукова, шуміць бяроза, пасаджаная рукою яе бацькі. А зусім блізка — невялікі ўзгорак. Тут пахаваны Мікіта Менчукоў. Жыў па-простаму і пахаваны проста. Канечне, не дрэнна было б устанавіць у вёсцы мемарыяльную дошку ў гонар слаўтага земляка. Але, вядома, лепшы помнік яму наш сёняшні светлы дзень, дэла якога жыў і змагаўся Мікіта Менчукоў, першы кавалер ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга Краіны Саветаў.

«Каню адваілі вялікі, прасторны корпус. Як па канвеех адысь пацялка кніжнай прадукцыі. Усё, што было выдадзена да вайны ў Мінску: працы У. І. Лёніна, К. Маркса, Ф. Энгельса, кнігі Якуба Коласа, Які Купалы, Змітрака Бядулі, перакладны творы савецкіх пісьменнікаў, падручнікі і многія іншыя выданні мелі аднакову аб тым, што яны набыты і надрукаваны ў Даме Друку.

«Беларусе дзяржаўнае выдавецтва і іншыя выдавецтвы размясціліся побач, у рэдакцыйным корпусе. Першым дырэктарам Беларускага выдавецтва быў Цішка Гартны. Тут працавалі тады, рэдагавалі кнігі Платон Галавач, Рыгор Мурашка, Барыс Мікуліч і іншыя пісьменнікі. Не раз тут можна было сустрэць Янку Купалу, Якуба Коласа, Змітрака Бядулю. Заўсёды тут было ажывленае ў калідорах, дэ пазнага часу кіпелі спрэчкі па творчых пытаннях і кабінетах.

«Усе ведаюць, якія разбурэнні прынеслі Мінску гітлераўцы, аккупаваны ў 1941 годзе германскімі вайсковымі часткамі. Дом Друку яны наўмысна захаваў, каб ператварыць у рэдакцыю сваёй вярэйкі, разбойніцкай паліцыі і «ідэй». І яны пралічыліся!

«Хлуслівыя фашысцкія газеты, прапламачы і лістоўкі, якія гітлераўцы і іх прыслужнікі адраўля-

якой фарфоравы завод наладзіў выпуск спецыяльнага посуду. Па сутнасці, мы толькі вучыліся як след рэкламаваць тавары. І ў нас яна нестася спецыялістаў, значна гэтай справы. Паўвядоўна гэты рэкламныя работы спецыялізаваўся трэста «Белгандлярэклама». Гэты трэст можа цяпер выконваць толькі «інфармацыйна-дэкаратыўныя» заказы, ды і то даляка ад дасканаласці. Рэклама ж высокага класа, зольна арганізаваць пошп, пакуль што прасту і не пад слух. І не толькі таму, што тут слабая вытворчая база. Галоўная бядя ў тым, што не распрацоўваюцца тэарэтычныя паланоні, не вывучаюцца пакупнікі, да рэкламы клопатаў не прыцягнуты псіхологі і сацыялягі.

«Сёння мы назіраем колькасць змены ў рэкламе. А што датычыць якасных змен — тут справа горш.

«Наслеў час гандлёвым і рэкламным арганізацыям пачаць тое, чаго яны яшчэ не рабілі, — апытанні і эксперыменты, каб накіраваць матэрыял для больш дакладнага вызначэння дзейнасці розных форм і відаў рэкламы.

«Штомесяц у магазінах з'яўляюцца дзесяткі і сотні назінак. Зацікавіць імі пакупніка, нават проста інфармаваць яго аб іх становішча ўсё больш складана. Тым больш трэба звярнуць увагу на якасць рэкламы, больш удала скарыстоўваць у стварэнні рэкламы творчыя мастакоў. Мабыць, практыка індывідуальных заказаў на рэкламу мастакам лепш было б праводзіць адпаведныя конкурсы на стварэнне рэкламы, якія вызначылі б найбольш актыўна мастакоў, зольных пільна працаваць у гэтай галіне.

«Чым хутчэй будучы ліквідна прыгандыта тут і іншыя недахопы нашай гандлёвай рэкламы — тым лепш будзе і прамаўсловаці, і гандлю, і пакупніку.

К. ТАРАСАУ.

«Да нязвычайных планет... «До, рэ, мі, фа, соль, ля». Музыка ўпала ў якуюсьці арганічную і станавіцца арганічнай яго часткай (гукаафармленне Б. Шаніна).

«У сустрэла Саргя Патровіча якраз у той дзень, калі ён паглядзеў гэты фільм.

«Здарава глядзельца малюнка дзіцяці з экрану, — захапляўся ён з уласцівай яму юнацкай жывасцю. — І ведаеце, што асабліва мне спадабалася: калі не лічыць, што мільгатуў разы са два ў кадры... Між іншым, стары я, аказваецца, калі паглядзіш аэкоу...

«Так, непрыкметна парадзелі валасы, трыгнейшая стала фігура Саргя Патровіча. Ужо больш за дзясяці гады ўжываўся аддзельна гэты смелы дзіцячыкам з тоненькімі коскамі, гэтым «хлопчыкам» і дзіцячыкам, якіх мы бачым на экране.

«І вось апошнія кадры фільма.

«Я закончыў мастацкае вучылішча, два мастацкія інстытуты. І калі якая-небудзь школа што-небудзь не дала, дык гэты школа майго першага настаўніка Саргя Патровіча, — гаворыць яго былы вучань Барыс Заборав.

«Спачатку я задумаў гэты фільм як апавяданне пра нараджэнне дзіцячага малюнка, — гаворыць Юры Марухін, аўтар сцэнарыя (ён пісаў яго ў сааўтарстве з І. Заяц), рэжысёр і апэратар гэтага фільма. — А калі пазнаёміўся з Саргеем Патровічам, зразумеў, што гэта будзе фільм не толькі аб тым, як дзеці малююць, — у фільме мы і паспрабавалі адкрыць сакрэт валодання душамі дзіцяці, педагогічны талент...

«Мне здаецца, фільм пра Саргя Патровіча атрымаўся. Кароткія сур'езны, без сентыментальнага замалювання. Магчыма, нават прамерна сур'езны — фільм у асобных мясцах выглядае нават халадзіватым, часамі заната многа мільгатаў малюнкаў і цяжка засталося, запомніць іх. А зрэшты, аддзіма гэта на суд глядачоў.

Браніслава ЛОБАН.

«Імя Чалоскінец — гэта добры напамінак пра той Камароўскі лес.

«Упершыню лес паціснілі ў 1930 годзе, калі тут, на тэрыторыі сёняшняй вуліцы Кірына, Балніскага і іншых, быў пабудаваны вялікі гарадок Усебеларускай сельгаспадарчай выставы. Хоць выстаўка называлася сельгаспадарчай, але былі на ёй і іншыя павільёны: прамысловыя, культуры, беларускае друку.

«Функцыя — рэкламы і заабавленні — часцей за ўсё прыводзіць да электыўна. Пераважаюць электыўныя зводзіцца да ўпрыгожвальніцтва.

«Але ж рэклама павіна быць не так прыгожай, як «абавязна-дэкаратыўна» не прыкрасці, але настаяць на ўздзеянні на пакупніка.

«Вось, напрыклад, як скарыстоўваецца «псіхалагічны фактар» у рэкламе Аэрафлоту. Для тых, хто не летая: «Вы ўбачыце, як выглядае Зямля з вышыні» Для тых, хто збіраецца ў адпачынак: «Праз паўтары гадзіны вы будзеце загарыць «ці залатых пляжках» Для дзельных людзей: «Вас чакае поўны намырот. Не чуваць нават найменшага гуку рухавікоў!» Мабыць, работнікам гандлю варты вывучыць вопыт рэкламы Аэрафлоту.

«Да таго ж рэклама — не адны толькі вітрыны. Возьмем, напрыклад, упакоўку тавараў. Каробок для сямірӯблевага набору цукерак — ледзь ці не цуд паўвядоўнага майстарства. Камплект сталовых мелхельных лыжак укладваюць у аксаміт і шоўк — у шыткунку з бронзавай зашпачай. А вось дарагую ваду з крышталю загорваюць у магазінах ледзя не ў газету. Набыўшы капалюш, чалавек вымушана веці яго да хахы загорнутым у паперу. Што ж датычыць каробкоў, у якіх кладуць у мінскім магазіне «Крышталю» некаторыя вырбы, дык яны гэтыя ж няўкладныя, як і каробкі для аэкоу...

«Прадпрыемствы лічачы, што «рэкламуюць» сабе самой прадукцыю. Але гэтага часта бывае вельмі недастаткова. Прагадаем яблычанае віно, якое год назад паступала ў продаж у звычайных паўлітроўках. Як толькі гэта віно сталі выпускаць у падоўжаных бутэльках, абавіты палівінавай стужкай, яго сталі хутка раскупваць. Аналагічная гісторыя адбылася з «Белавескай горкай», для

мары — «У космас», «Да нязвычайных планет... «До, рэ, мі, фа, соль, ля». Музыка ўпала ў якуюсьці арганічную і станавіцца арганічнай яго часткай (гукаафармленне Б. Шаніна).

«У сустрэла Саргя Патровіча якраз у той дзень, калі ён паглядзеў гэты фільм.

«Здарава глядзельца малюнка дзіцяці з экрану, — захапляўся ён з уласцівай яму юнацкай жывасцю. — І ведаеце, што асабліва мне спадабалася: калі не лічыць, што мільгатуў разы са два ў кадры... Між іншым, стары я, аказваецца, калі паглядзіш аэкоу...

«Так, непрыкметна парадзелі валасы, трыгнейшая стала фігура Саргя Патровіча. Ужо больш за дзясяці гады ўжываўся аддзельна гэты смелы дзіцячыкам з тоненькімі коскамі, гэтым «хлопчыкам» і дзіцячыкам, якіх мы бачым на экране.

«І вось апошнія кадры фільма.

«Я закончыў мастацкае вучылішча, два мастацкія інстытуты. І калі якая-небудзь школа што-небудзь не дала, дык гэты школа майго першага настаўніка Саргя Патровіча, — гаворыць яго былы вучань Барыс Заборав.

«Спачатку я задумаў гэты фільм як апавяданне пра нараджэнне дзіцячага малюнка, — гаворыць Юры Марухін, аўтар сцэнарыя (ён пісаў яго ў сааўтарстве з І. Заяц), рэжысёр і апэратар гэтага фільма. — А калі пазнаёміўся з Саргеем Патровічам, зразумеў, што гэта будзе фільм не толькі аб тым, як дзеці малююць, — у фільме мы і паспрабавалі адкрыць сакрэт валодання душамі дзіцяці, педагогічны талент...

«Мне здаецца, фільм пра Саргя Патровіча атрымаўся. Кароткія сур'езны, без сентыментальнага замалювання. Магчыма, нават прамерна сур'езны — фільм у асобных мясцах выглядае нават халадзіватым, часамі заната многа мільгатаў малюнкаў і цяжка засталося, запомніць іх. А зрэшты, аддзіма гэта на суд глядачоў.

Браніслава ЛОБАН.

«Імя Чалоскінец — гэта добры напамінак пра той Камароўскі лес.

«Упершыню лес паціснілі ў 1930 годзе, калі тут, на тэрыторыі сёняшняй вуліцы Кірына, Балніскага і іншых, быў пабудаваны вялікі гарадок Усебеларускай сельгаспадарчай выставы. Хоць выстаўка называлася сельгаспадарчай, але былі на ёй і іншыя павільёны: прамысловыя, культуры, беларускае друку.

«Функцыя — рэкламы і заабавленні — часцей за ўсё прыводзіць да электыўна. Пераважаюць электыўныя зводзіцца да ўпрыгожвальніцтва.

«Функцыя — рэкламы і заабавленні — часцей за ўсё прыводзіць да электыўна. Пераважаюць электыўныя зводзіцца да ўпрыгожвальніцтва.

«Але ж рэклама павіна быць не так прыгожай, як «абавязна-дэкаратыўна» не прыкрасці, але настаяць на ўздзеянні на пакупніка.

«Вось, напрыклад, як скарыстоўваецца «псіхалагічны фактар» у рэкламе Аэрафлоту. Для тых, хто не летая: «Вы ўбачыце, як выглядае Зямля з вышыні» Для тых, хто збіраецца ў адпачынак: «Праз паўтары гадзіны вы будзеце загарыць «ці залатых пляжках» Для дзельных людзей: «Вас чакае поўны намырот. Не чуваць нават найменшага гуку рухавікоў!» Мабыць, работнікам гандлю варты вывучыць вопыт рэкламы Аэрафлоту.

«Да таго ж рэклама — не адны толькі вітрыны. Возьмем, напрыклад, упакоўку тавараў. Каробок для сямірӯблевага набору цукерак — ледзь ці не цуд паўвядоўнага майстарства. Камплект сталовых мелхельных лыжак укладваюць у аксаміт і шоўк — у шыткунку з бронзавай зашпачай. А вось дарагую ваду з крышталю загорваюць у магазінах ледзя не ў газету. Набыўшы капалюш, чалавек вымушана веці яго да хахы загорнутым у паперу. Што ж датычыць каробкоў, у якіх кладуць у мінскім магазіне «Крышталю» некаторыя вырбы, дык яны гэтыя ж няўкладныя, як і каробкі для аэкоу...

«Прадпрыемствы лічачы, што «рэкламуюць» сабе самой прадукцыю. Але гэтага часта бывае вельмі недастаткова. Прагадаем яблычанае віно, якое год назад паступала ў продаж у звычайных паўлітроўках. Як толькі гэта віно сталі выпускаць у падоўжаных бутэльках, абавіты палівінавай стужкай, яго сталі хутка раскупваць. Аналагічная гісторыя адбылася з «Белавескай горкай», для

мары — «У космас», «Да нязвычайных планет... «До, рэ, мі, фа, соль, ля». Музыка ўпала ў якуюсьці арганічную і станавіцца арганічнай яго часткай (гукаафармленне Б. Шаніна).

«У сустрэла Саргя Патровіча якраз у той дзень, калі ён паглядзеў гэты фільм.

«Здарава глядзельца малюнка дзіцяці з экрану, — захапляўся ён з уласцівай яму юнацкай жывасцю. — І ведаеце, што асабліва мне спадабалася: калі не лічыць, што мільгатуў разы са два ў кадры... Між іншым, стары я, аказваецца, калі паглядзіш аэкоу...

«Так, непрыкметна парадзелі валасы, трыгнейшая стала фігура Саргя Патровіча. Ужо больш за дзясяці гады ўжываўся аддзельна гэты смелы дзіцячыкам з тоненькімі коскамі, гэтым «хлопчыкам» і дзіцячыкам, якіх мы бачым на экране.

«І вось апошнія кадры фільма.

«Я закончыў мастацкае вучылішча, два мастацкія інстытуты. І калі якая-небудзь школа што-небудзь не дала, дык гэты школа майго першага настаўніка Саргя Патровіча, — гаворыць яго былы вучань Барыс Заборав.

«Спачатку я задумаў гэты фільм як апавяданне пра нараджэнне дзіцячага малюнка, — гаворыць Юры Марухін, аўтар сцэнарыя (ён пісаў яго ў сааўтарстве з І. Заяц), рэжысёр і апэратар гэтага фільма. — А калі пазнаёміўся з Саргеем Патровічам, зразумеў, што гэта будзе фільм не толькі аб тым, як дзеці малююць, — у фільме мы і паспрабавалі адкрыць сакрэт валодання душамі дзіцяці, педагогічны талент...

«Мне здаецца, фільм пра Саргя Патровіча атрымаўся. Кароткія сур'езны, без сентыментальнага замалювання. Магчыма, нават прамерна сур'езны — фільм у асобных мясцах выглядае нават халадзіватым, часамі заната многа мільгатаў малюнкаў і цяжка засталося, запомніць іх. А зрэшты, аддзіма гэта на суд глядачоў.

Браніслава ЛОБАН.

«Імя Чалоскінец — гэта добры напамінак пра той Камароўскі лес.

«Упершыню лес паціснілі ў 1930 годзе, калі тут, на тэрыторыі сёняшняй вуліцы Кірына, Балніскага і іншых, быў пабудаваны вялікі гарадок Усебеларускай сельгаспадарчай выставы. Хоць выстаўка называлася сельгаспадарчай, але былі на ёй і іншыя павільёны: прамысловыя, культуры, беларускае друку.

«Функцыя — рэкламы і заабавленні — часцей за ўсё прыводзіць да электыўна. Пераважаюць электыўныя зводзіцца да ўпрыгожвальніцтва.

«Функцыя — рэкламы і заабавленні — часцей за ўсё прыводзіць да электыўна. Пераважаюць электыўныя зводзіцца да ўпрыгожвальніцтва.

«Але ж рэклама павіна быць не так прыгожай, як «абавязна-дэкаратыўна» не прыкрасці, але настаяць на ўздзеянні на пакупніка.

«Вось, напрыклад, як скарыстоўваецца «псіхалагічны фактар» у рэкламе Аэрафлоту. Для тых, хто не летая: «Вы ўбачыце, як выглядае Зямля з вышыні» Для тых, хто збіраецца ў адпачынак: «Праз паўтары гадзіны вы будзеце загарыць «ці залатых пляжках» Для дзельных людзей: «Вас чакае поўны намырот. Не чуваць нават найменшага гуку рухавікоў!» Мабыць, работнікам гандлю варты вывучыць вопыт рэкламы Аэрафлоту.

«Да таго ж рэклама — не адны толькі вітрыны. Возьмем, напрыклад, упакоўку тавараў. Каробок для сямірӯблевага набору цукерак — ледзь ці не цуд паўвядоўнага майстарства. Камплект сталовых мелхельных лыжак укладваюць у аксаміт і шоўк — у шыткунку з бронзавай зашпачай. А вось дарагую ваду з крышталю загорваюць у магазінах ледзя не ў газету. Набыўшы капалюш, чалавек вымушана веці яго да хахы загорнутым у паперу. Што ж датычыць каробкоў, у якіх кладуць у мінскім магазіне «Крышталю» некаторыя вырбы, дык яны гэтыя ж няўкладныя, як і каробкі для аэкоу...

«Прадпрыемствы лічачы, што «рэкламуюць» сабе самой прадукцыю. Але гэтага часта бывае вельмі недастаткова. Прагадаем яблычанае віно, якое год назад паступала ў продаж у звычайных паўлітроўках. Як толькі гэта віно сталі выпускаць у падоўжаных бутэльках, абавіты палівінавай стужкай, яго сталі хутка раскупваць. Аналагічная гісторыя адбылася з «Белавескай горкай», для

мары — «У космас», «Да нязвычайных планет... «До, рэ, мі, фа, соль, ля». Музыка ўпала ў якуюсьці арганічную і станавіцца арганічнай яго часткай (гукаафармленне Б. Шаніна).

«У сустрэла Саргя Патровіча якраз у той дзень, калі ён паглядзеў гэты фільм.

«Здарава глядзельца малюнка дзіцяці з экрану, — захапляўся ён з уласцівай яму юнацкай жывасцю. — І ведаеце, што асабліва мне спадабалася: калі не лічыць, што мільгатуў разы са два ў кадры... Між іншым, стары я, аказваецца, калі паглядзіш аэкоу...

«Так, непрыкметна парадзелі валасы, трыгнейшая стала фігура Саргя Патровіча. Ужо больш за дзясяці гады ўжываўся аддзельна гэты смелы дзіцячыкам з тоненькімі коскамі, гэтым «хлопчыкам» і дзіцячыкам, якіх мы бачым на экране.

«І вось апошнія кадры фільма.

БЕЛАРУСКАЕ АДЗЕННЕ ЎБАЧАЦЬ У ПЛОЎДЗІВЕ

Сёлета ў верасні Беларускае рэспубліканскае Дома мадэлей пакама калекцыі адзення ў Народнай Рэспубліцы Балгарыя — у Плоўдзіве — на пастаяннай прамаславой выставцы, дзе Беларусь будзе дэманстраваць свае дасягненні ва ўсіх галінах прамысловасці і культуры.

Гэта не першы выхад Дома мадэлей на міжнародную арэну. У яго актыўна ўдзел у Лейпцыгскім кірмашы, у Міжнародным фестывалі моды, на якім калекцыя Мінскага Дома мадэлей «Буйнагароджаны гаравым дыпломам і медальмі за стварэнне адной з лепшых калекцый. Асабліва цікава, на гэтым парадзе мод выкарыстаны аўчынныя велюры і футра ільці.

Выстаўка ў Плоўдзіве яшчэ больш адказная — мы павінны прадставіць не толькі рэспубліку, але і ўсе мадэліруючыя арганізацыі Савецкага Саюза.

Па тым, як апраўданы людзі, якая культура адзення, можна меркаваць аб эстэтычным і нават інтэлектуальным узроўні народа.

Першая частка нашай калекцыі будзе называцца «Прамысловасць і мода». У яе ўключана вялікая група мадэлей, якія ўжо ўкаранены або будуць ўкараняцца ў вытворчасць у 1968—1969 гадах. Гэта так званыя «перспектыўныя мадэлі прамысловасці». Яны вырашаны ў моднай у гэтым сезоне гаме, у сучасных слухах, спрэжэннях з улікам тэхналагічных магчымасцей фабрык, якія будуць іх вырабляць.

Старанна падбіваюцца дэталі да мадэлей, разам з касцюмам яны складаюць адзіны архітэктурны ансамбль. Стыль абутку добра спалучаецца з адзеннем, галаўным уборам і іншымі часткамі касцюма.

Другая частка калекцыі — «Перспектыўна мода». Мастакі стараюцца абвясціць гісторыю касцюма, яго мастацкі мінутага, развіццё лепшых традыцый мінулага.

Мастакоў натхняюць то вытанчаны і элігантны адзенне часоў Ван Дайка, то чуждоўны і маляўнічы касцюмы готыкі з напіву-струменнымі складкамі тканін, з Навіцарнага ірыцыя для творчасці мастакоў адзення — народнага касцюма, у якіх заўсёды вебіць прастата ліній, вычарпанасць дэталей, зручнасць, прыгажосць. Тама слупкіх пясюў і беларускіх андакаў — у аснове калекцыі «Дальнік і мода».

У сучасным адзенні часта скарыстоўваюцца крой, форма, чыяленне народнага адзення. Шырока выкарыстоўваем і мы народныя матывы ў спартыўным адзенні і ў адзінні для адпачынку.

Карацей кажучы, раздзел «Адзенне» ў Беларускай экспазіцыі на выставцы ў Плоўдзіве зойме вялікае месца і будзе разнастайны.

І. БУЛГАКАВА,
мастак-мадэльер Беларускага Дома мадэлей.

ЧЫТАЧЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

Завяршылася будаўніцтва новага клубу на 250 месцаў калі ў вёсках Сірэньчы і Новае Дзеўлятычы Слонімскага раёна. Яшчэ два клубы будуюцца ў вёсках Рудэўна і Халавына. Яны будуць гатовы да 50-годдзя БССР і Кампартыі Беларусі.

К. САНЬКО.
Краснапольскі народны тэатр паквае гледачам сваю новую работу — спектакль «Грушчыя каханне» па п'есе А. Дзюльдына. Спектакль некалькі разоў паказваўся ў рэінным цэнтры і ў суседніх рэах. Дзімна яго паглядзіць жахараўскі Палессе Чачэрскага раёна Гомельскай вобласці.

С. СЯМЕНАУ.
На абласным тэлеглядзе мастацкай самадзейнасці Брэскай вобласці з вялікім канцэртна выступілі аматары самадзейнай сямі Вяшчыцаўскага раёна — хор «Тэнавалыны» калекцыі раёнага Дома культуры, ансамбль чымбальна і абыякаўскі Целіхавскага Дома культуры і рэа іншых.

П. МЕРГЕС.
У спектаклі па драме А. Чэхава «Тры сястры» пачаўся ў Гомелі гастрольны харукі дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра.

У рэпертуары харукаўна камядыя Д. Урзумава «Ванюк у пустую кватэру», драмы В. Шадрына «Сім'я Кавалова», Ю. Прыцава «Дзесятая сімфонія» і рэа іншых.

В. СЯМЕНАУ.

Чытачы нашай газеты ведаюць Міхася Шуманскага як выдатнага спевака, заслужанага артыста рэспублікі, саліста Беларускай андэмічнай харукаўнай капэлы. Але ёсць у яго даўнае захапленне, пра якое ведаюць толькі блізкія сябры, — фатаграфія. Вось некалькі здымкаў, зробленых ім у апошні час.

Пасля добрай выжары.

Мой родны кут, як ты мне мілы...

[Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.]

Гэта цяпер яна мне ўраўняцца Сістынскай мадоннай, у трынаццаць гадоў я і слоў таіх не ведаў яшчэ. Тады ўсё было прасцей: варта было мне ўспомніць пра яе, як перада мной пачынаў шалёна кружыцца мухамор з белымі крапінкамі, і я правальваўся ў блізкую пустэчу...

5

Каліроў доўгі і белы, як зімова, добра ўезданая дарога. Я пльыву па гэтай дарозе, і мяне лёдзь-лёдзь пакальвае, як у снях, калі пад какам шмат сена, а конь ідзе трышком, не таропка. А што гэта па абочынах? Лес? Не, гэта сцены. Яны паргольва калышуцца, вось-вось яны рухнуць на мяне і расціснуць... Наўжо вы не бачыце, што мяне вось-вось раздуць, расцісне, памажыце ж хто-небудзь! Цямнее. Так хутка цямнее... «Тэмная ноч, толькі пулі свясціт...» Ну проста чарнільная цемра, радкія водзіскі аранжавага ззяння дрыжаць дзесьці непаладзі, над гарызонтам — пагодзіць будзе заўтра дзень... А вось і сонца ўспыхнула ў мяне над галавой, некае дзіўнае яно сёння, чырвонае, быццам налітае крывёю бычынае вока. Аспярожа знімае гэтыя матузы, яны прыхослі. Я ніколі яшчэ не бачыў такога аранжа, такога чырвонага сонца. Скальпель, зажым, шпрыц... Кручы галавой, запліскаючы вочы — ніякага спасу! Смаліць, пракаціце, а шапку недзе пасунуць бы цяпер бульба на вочы, усё лгчы было б. Гэта будзе цуд, калі ён застанецца жывым. Чырвоныя промі-шчупальныя пятнацца і пачынуцца з глыбіні, яны ўпываюцца ў мяне, вострыя сярэдзілкамі, яны шыпяць, як кавалкі распаленага жалеза ў нарыце з валой... ды закрывіце ж вы, урушыце, чым-небудзь гэта сонца, каб вам усю пуста стала! Так, і ўсё гэта праклятая вайна адчуваецца... Ах, як шыпяць распаленае жалеза ў кузіні дзядзькі Данілы, ці ён ён выкаваў гэтыя промі-сярэдзілкамі, ён усё можа, наш сусед-кавалі! Нарощце-такі... Нарощце яно тухне, гэтае чырвонае сонца, на яго напузае зялёнае воблака, ах, як хораша... Яно зялёнае, гэтае воблака, як майская трава... Ну, вядома, трава... Мы гулялі ў ношкі, і Дзімка карміў мяне травай — гэта ж трэба было так прыдумашы! Баюся, што дзядзька амутаваць і правую... А трава зусім і не зялёная, а сьвад, жухлая, калючая, яна тутіж комам перасядае ў мяне ў горле... гэта не па правільна — «карміць» сухім палыном, гэта сьвіства — так рабіць... Скальпель, шпрыц... зажым... Гэта будзе цуд, калі ён застанецца жывым... А ці не здаецца вам, што для яго было б лепш, калі б гэтага цуда не адбылося? Не ведаю, даражынка, не ведаю... Мы павінны выканаць свой абавязак. Нехта ракуты пусціў. Трохколерную жоўтую, чырвоную, зялёную. А вунь яшчэ адна... яшчэ... Салют. Шматколерная мацельна бугуе над мной, і ўсе ракуты падаюць на мяне догненым дажджом і ўрываюцца ва мяне вострымі, як асколі шпіка, п'якучымі іскрамі. Балюча рукам, нагам, вачам. Дзядзька, рогненны, не біце, не лазіў я ў ваш сад, дзядзька, не лазіў! Гэта мне Воўка зьліць лаў, часнае слова, Воўка! А сонца яно ўспыхнула, чырвонае, як налітае крывёю бычынае вока... За што?! За што-о?!

А Ў ЗЯМЛІ ЯШЧЭ МІНЫ...

Ідзе пра гумар. Я гатовы, сто раз перачытваць маленькія апаўданы Чэхава, глядзец «Васілеў хлопцаў» і «Волгу-Волгу», я ратачу да упаду, калі па радыё ці па тэлевізары выступае Аркадзь Райнін. І ўвогуле, я нью куды радзей, чым некаторыя мае аднагодкі з пудовымі кулакамі баксэра-першаразнікаў і доўгімі мускулістымі нагамі спрынтэраў, стайваю і нават маравонаў. Вдаць, справа тут не ў тым, ёсць у цябе ногі і рукі, ці няма, а ў тым, ці ёсць у тебе галава. Галаву мне, на шчасце, урачы пакінулі.

У мяне ёсць усё, што трэба звычайнаму нармальнаму чалавеку, каб жыць, не аддавацца «сусветнаму смутку» і рэзудуам на тэму: «У чым сэнс жыцця?», — жонка, яная мяне любіць, і сын, якога я люблю. Яго завуць Дзімка, майго сына, я назваў яго так у памяць аб тым другім Дзімку. Нават ёсць — ружовае мара майго былога аднакурсніка Косці Малышава! — уласны «Москвіч», колеру, які запісана ў папшырэ, марской хвалі, за рудым жога я сяджу сам.

Я ўмею рабіць усё, што ўмею лядвацца цявасімгадоў жолеп, і нават крышчачу больш: нааіраю бульбы, падаю чаравні, адраманту магнітафон альбо тэлевізар, выплўшы, выб'ю «Барыню» не горш, чым некалі Міррэсёу на медыкамі, разварну машыну на такім пятачку, дзе за гэта возьмецца дзяцка не кожны шафёр-прафесіяналь, скажам, трэцяга класа.

Я мог бы доволі доўга пералічваць тое, што ўмею рабіць, калі не дасканалы, дык дорабна, але ад гэтай адчайнай пахвальбы мяне стрымлівае ўспамін аб дзвюх дробязях (іх, магчыма, крыху і больш, але справа не ў гэтым): насавы хусцінчак і празрысты білетак.

Спачатку пра білеты. Калі ў мяне яшчэ не было «Москвіча» колеру марской хвалі, самым непрыемным для мяне было — незарок трапіць у аўтобус ці тралейбус без кандуктара. Зойдзеш, глянеш на таблічку «Без кандуктара» і стаіш гэтакім дурнем: паспрабуй выкалупіць чатыры капейкі прэатэам, нават калі яны ляжаць у цябе ў кішэні паліто. Не ехаць жа бэ білета, нарэцка кантраплёр — тлумач... Аднойчы я напярсуў суседку залезці ў кішэнь і дастаць прашы, дык яна на мяне як на п'янага паглядзела: ёй жа не вдаць, што ў мяне не рукі з пінжака тырчаць, а адна Імітанія... дла, прасцей кажучы, Ліка на яго, на гэты безкандуктаркавы прагрэс, асабіста мне ён не падходзіць. Зойдзеш, бывала, ў аўтобус, кінуеш кандуктарцы на свой кішэнь — яна ўсё разуме.

З гэтай самай прычыны, каб не валавоўдзіцца з грашмыя, я не люблю хадыць у магазіны, сталовыя, і нават у самую спёку абыходжу аднаматы з загіроўкай.

Цяпер пра насюці. Па сутнасці — тое ж самае: ні дастаць насюці, ні «облегчыць» посредством оной» свой нос я не магу — дужа гэта клопатна. Дзе выйсець? У тым, каб не хварэць, не застуджвацца. Дыма мяне наскарм, як для мышы кошна, — няма страшнейшага звера. Прац на наскарму сяджу дома, носа на вуліцу не вытыкаю, як быццам у мяне запаленне лёгкіх.

Ну, а гузікі? Што я магу сказаць пра гузікі? Запілываю... Нават самыя дробныя яны шпілываю, расхрыстаны не хаджу. Праўда, на разпорку задняга моста «Москвіча» я атрачаваю тент намаганні, чым на ранішні туалет, але тут ужо нічога не зробіш: не магу ж я насіць усю вопратку на маланчак.

Як бачыце, усё ў мяне атрымлываецца як у той мілай, даваеннай лічэ песенькі: «Ёсць хорошо, прекрасная маркиза, за исключением пуштыка...» Разумеюцца, тая дробязь атрачуваюць жыццё, але за гэтыя пятаццаць гадоў я прывучыў сябе не зяртаць на іх увагі. А песеньку гэту я люблю... але гэта так, паміж іншым.

Пераклад з рускай мовы.

7

Толькі не падумайце, што я раскаваю пра ўсё гэта для таго, каб лішні раз паплакацца. Я цярышце не магу — успамінаць аб востнім сорах сёмага, аб лесе сорах востымага, аб вясне сорах дзевятага, успамінаць пра балыццу, пра болы... Болы — гэта заўсёды сумна, а я не люблю ні сумных людзей, ні сумных успамінаў. Проста так — з гэсі слова не выкінеш.

Вядома, было б смешна і, наўна думаць, што я — ружовы і бадзёры юнак, што крочыць па жыцці з вясёлай туркыскай песенькай. Як кажучы, чаго няма, таго няма, але ўсё-такі я не пестміст, а аптыміст: як той дзёвак з анекдота, я лгчу, што ўсё магло б быць яшчэ горш. Гумар, вядома, не вельмі дасціпны, але — што зробіш! — як бы я ні стараўся радзей успамінаць аб тым паходзе з Дзімкам у грывы, мне ўсё ж даводзіцца дзіўцца з тым, як скончыўся гэты паход.

Дык вось, мая любімая кніга — «Дванаццаць красдлаў». Гэта, нават, не азначае, што я не люблю класікі, пакуль што гаворка аб звычайнаму чалавеку, каб жыць, не аддавацца «сусветнаму смутку» і рэзудуам на тэму: «У чым сэнс жыцця?», — жонка, яная мяне любіць, і сын, якога я люблю. Яго завуць Дзімка, майго сына, я назваў яго так у памяць аб тым другім Дзімку. Нават ёсць — ружовае мара майго былога аднакурсніка Косці Малышава! — уласны «Москвіч», колеру, які запісана ў папшырэ, марской хвалі, за рудым жога я сяджу сам.

Я ўмею рабіць усё, што ўмею лядвацца цявасімгадоў жолеп, і нават крышчачу больш: нааіраю бульбы, падаю чаравні, адраманту магнітафон альбо тэлевізар, выплўшы, выб'ю «Барыню» не горш, чым некалі Міррэсёу на медыкамі, разварну машыну на такім пятачку, дзе за гэта возьмецца дзяцка не кожны шафёр-прафесіяналь, скажам, трэцяга класа.

Я мог бы доволі доўга пералічваць тое, што ўмею рабіць, калі не дасканалы, дык дорабна, але ад гэтай адчайнай пахвальбы мяне стрымлівае ўспамін аб дзвюх дробязях (іх, магчыма, крыху і больш, але справа не ў гэтым): насавы хусцінчак і празрысты білетак.

Спачатку пра білеты. Калі ў мяне яшчэ не было «Москвіча» колеру марской хвалі, самым непрыемным для мяне было — незарок трапіць у аўтобус ці тралейбус без кандуктара. Зойдзеш, глянеш на таблічку «Без кандуктара» і стаіш гэтакім дурнем: паспрабуй выкалупіць чатыры капейкі прэатэам, нават калі яны ляжаць у цябе ў кішэні паліто. Не ехаць жа бэ білета, нарэцка кантраплёр — тлумач... Аднойчы я напярсуў суседку залезці ў кішэнь і дастаць прашы, дык яна на мяне як на п'янага паглядзела: ёй жа не вдаць, што ў мяне не рукі з пінжака тырчаць, а адна Імітанія... дла, прасцей кажучы, Ліка на яго, на гэты безкандуктаркавы прагрэс, асабіста мне ён не падходзіць. Зойдзеш, бывала, ў аўтобус, кінуеш кандуктарцы на свой кішэнь — яна ўсё разуме.

З гэтай самай прычыны, каб не валавоўдзіцца з грашмыя, я не люблю хадыць у магазіны, сталовыя, і нават у самую спёку абыходжу аднаматы з загіроўкай.

Цяпер пра насюці. Па сутнасці — тое ж самае: ні дастаць насюці, ні «облегчыть» посредством оной» свой нос я не магу — дужа гэта клопатна. Дзе выйсець? У тым, каб не хварэць, не застуджвацца. Дыма мяне наскарм, як для мышы кошна, — няма страшнейшага звера. Прац на наскарму сяджу дома, носа на вуліцу не вытыкаю, як быццам у мяне запаленне лёгкіх.

Ну, а гузікі? Што я магу сказаць пра гузікі? Запілываю... Нават самыя дробныя яны шпілываю, расхрыстаны не хаджу. Праўда, на разпорку задняга моста «Москвіча» я атрачаваю тент намаганні, чым на ранішні туалет, але тут ужо нічога не зробіш: не магу ж я насіць усю вопратку на маланчак.

Як бачыце, усё ў мяне атрымлываецца як у той мілай, даваеннай лічэ песенькі: «Ёсць хорошо, прекрасная маркиза, за исключением пуштыка...» Разумеюцца, тая дробязь атрачуваюць жыццё, але за гэтыя пятаццаць гадоў я прывучыў сябе не зяртаць на іх увагі. А песеньку гэту я люблю... але гэта так, паміж іншым.

У чэрвені 1955 года, калі выйшла другая серыя марак, прысвечаных сельскагаспадарчай выстачы ў Маскве, была выпушчана 3 ліям нааіражэння павільёна Беларускай ССР.

Выдатнаму беларускаму паэту Я. Купалу прысвечыў дзве маркі мастак Ю. Грышчэвіч. У снежні 1957 года была выпушчана марка з партрэтнам народнага паэта Беларускай ССР Спадабалася аматарам філатэліі і трохнапачатна марку з адлюстраваннем беларускага асяцінавага маркі мисіона, што выйшла ў серыі «Касцюмы народаў СССР».

З вялікай неуплываасцю калекцыянеры рэспублікі чакалі марку, прысвечаную гераіням Брэскага ірэспасі. Яна была выпушчана ў жніўні 1961 года. Праз чатыры гады ў серыі «Гарады-героі» была выпушчана другая марка аб гераічнай ірэспасі над Бугам.

80-гадоваму юбілею з дня нараджэння народнага паэтаў Беларусі Я. Купалы і Я. Коласа была прысвечана марка мастака В. Піменава. Яна была выпушчана ў верасні 1962 года. У верасні 1962 года была выпушчана марка «Савецкія п'яназодзіцы-героі грамадзянскай вайны» была выпушчана марка, яная расказвае пра Я. Фабічэвіча, героя Віцебскай вобласці, першага кавалера чатырох ордэнаў Чырвонага Сіпа.

У ліпені 1964 года наша рэспубліка святкавала 20-гаддзе вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. На марцы, выпушчана ў гонар гэтай падзеі, — сцяг БССР на фоне жога адлюстраваны помнік у памяць вайны і падтрыманні, якія загінулі ў гэты вайны.

У мінулым годзе выпушчана марка ў гонар 90-гадовага юбілея А. Падліпсі.

У хвіліну задумня.

ІХ ЧОРАВЫ, ІХ МАРАЛЬ

АХ, МІНІ, МІНІ...

— Сястра Ангеліка, мінісдаіні я тут не пацярпіла! — гаворыць разгэнавая іеунія на малюнку чэха-славацкага мастака Іозефа Момы.

Не цяжка ўявіць, што зрабілася б з суровай іеуніяй, калі б яна ўбачыла вось гэтых амерыканскіх «манашак».

Пасля добрай выжары.

Мой родны кут, як ты мне мілы...

— Паспрабуй, зачэпі!

Мінісдаіні я тут не пацярпіла!

Не цяжка ўявіць, што зрабілася б з суровай іеуніяй, калі б яна ўбачыла вось гэтых амерыканскіх «манашак».

У чэрвені 1955 года, калі выйшла другая серыя марак, прысвечаных сельскагаспадарчай выстачы ў Маскве, была выпушчана 3 ліям нааіражэння павільёна Беларускай ССР.

Выдатнаму беларускаму паэту Я. Купалу прысвечыў дзве маркі мастак Ю. Грышчэвіч. У снежні 1957 года была выпушчана марка з партрэтнам народнага паэта Беларускай ССР Спадабалася аматарам філатэліі і трохнапачатна марку з адлюстраваннем беларускага асяцінавага маркі мисіона, што выйшла ў серыі «Касцюмы народаў СССР».

З вялікай неуплываасцю калекцыянеры рэспублікі чакалі марку, прысвечаную гераіням Брэскага ірэспасі. Яна была выпушчана ў жніўні 1961 года. Праз чатыры гады ў серыі «Гарады-героі» была выпушчана другая марка аб гераічнай ірэспасі над Бугам.

80-гадоваму юбілею з дня нараджэння народнага паэтаў Беларусі Я. Купалы і Я. Коласа была прысвечана марка мастака В. Піменава. Яна была выпушчана ў верасні 1962 года. У верасні 1962 года была выпушчана марка «Савецкія п'яназодзіцы-героі грамадзянскай вайны» была выпушчана марка, яная расказвае пра Я. Фабічэвіча, героя Віцебскай вобласці, першага кавалера чатырох ордэнаў Чырвонага Сіпа.

У ліпені 1964 года наша рэспубліка святкавала 20-гаддзе вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. На марцы, выпушчана ў гонар гэтай падзеі, — сцяг БССР на фоне жога адлюстраваны помнік у памяць вайны і падтрыманні, якія загінулі ў гэты вайны.

У мінулым годзе выпушчана марка ў гонар 90-гадовага юбілея А. Падліпсі.

Пасля добрай выжары.

Мой родны кут, як ты мне мілы...

— Паспрабуй, зачэпі!

Мінісдаіні я тут не пацярпіла!

Не цяжка ўявіць, што зрабілася б з суровай іеуніяй, калі б яна ўбачыла вось гэтых амерыканскіх «манашак».

У чэрвені 1955 года, калі выйшла другая серыя марак, прысвечаных сельскагаспадарчай выстачы ў Маскве, была выпушчана 3 ліям нааіражэння павільёна Беларускай ССР.

Выдатнаму беларускаму паэту Я. Купалу прысвечыў дзве маркі мастак Ю. Грышчэвіч. У снежні 1957 года была выпушчана марка з партрэтнам народнага паэта Беларускай ССР Спадабалася аматарам філатэліі і трохнапачатна марку з адлюстраваннем беларускага асяцінавага маркі мисіона, што выйшла ў серыі «Касцюмы народаў СССР».

З вялікай неуплываасцю калекцыянеры рэспублікі чакалі марку, прысвечаную гераіням Брэскага ірэспасі. Яна была выпушчана ў жніўні 1961 года. Праз чатыры гады ў серыі «Гарады-героі» была выпушчана другая марка аб гераічнай ірэспасі над Бугам.

80-гадоваму юбілею з дня нараджэння народнага паэтаў Беларусі Я. Купалы і Я. Коласа была прысвечана марка мастака В. Піменава. Яна была выпушчана ў верасні 1962 года. У верасні 1962 года была выпушчана марка «Савецкія п'яназодзіцы-героі грамадзянскай вайны» была выпушчана марка, яная расказвае пра Я. Фабічэвіча, героя Віцебскай вобласці, першага кавалера чатырох ордэнаў Чырвонага Сіпа.

У ліпені 1964 года наша рэспубліка святкавала 20-гаддзе вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. На марцы, выпушчана ў гонар гэтай падзеі, — сцяг БССР на фоне жога адлюстраваны помнік у памяць вайны і падтрыманні, якія загінулі ў гэты вайны.

У мінулым годзе выпушчана марка ў гонар 90-гадовага юбілея А. Падліпсі.

Пасля добрай выжары.

Мой родны кут, як ты мне мілы...

— Паспрабуй, зачэпі!

Мінісдаіні я тут не пацярпіла!

ФАКТЫ З ЗАРУБЕЖНЫХ ГАЗЕТ

УКРАЛІ ЧЫГУНКУ
Газеты паведамляюць аб росквіце «чорнага рынку» ў Паўднёвым В'етнаме. галоўным пастаўшчыкам жога з'яўляюцца амерыканскія і аўстралійскія салдаты і афіцэры.

На «чорным рынку» гандлююць не толькі наркотыкамі і рэчамі шырокага ўжытку, але і «таварамі» больш істотнымі. Надаўна, напрыклад, у прафрантавай паласе зніклі дзвюццаць два кіламетры чыгуначнага палатна са стэрэакамі і слупамі для адцягвання. Усё гэта апацналася на чорным рынку ў Сайгоне і было прададзена.

Толькі калі спекулянтны ва ўніформе не падалілі пры падзеле здыбчы, справа ўсплыла «Вохэнпост».

ПАНТЭОН ДЛІА КАТОЎ І САБАК
Адна з асацінаціх стварыла ў Бельгіі, моглій для... катой і сабак. Над праектам працаваў кваліфікаваны архітэктар-пей